

Til lovforslag nr. L 30. Tillægsbetænkning afgivet af Socialudvalget den 12. december 1989

## Tillægsbetænkning

over

### Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Indførelse af en fast bruttorevalideringsydelse og ændring af husvildebestemmelsen og forsøgsreglerne)

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlig henvendelse fra Københavns Magistrat, 3. afdeling, og Dansk Socialrådgiverforening.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Nogle af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen tilligemed socialministerens svar herpå.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkepartis medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling, og udtaler følgende:

Lovforslaget følger helt de principper, der var enighed om i Dagpengelovudvalgets betænkning af juni 1989, hvorefter formålet er at sikre en fast ydelse på et rimeligt niveau med henblik på at styrke den enkeltes motivation for at påbegynde en erhvervs-mæssig revalidering. Med det af socialministeren stillede ændringsforslag til 2. behandling er det bl.a. præciseret, at revaliderenden har ret til den faste revalideringsydelse fra iværksættelsen af den fastlagte erhvervsplan.

Den faste, indkomstuafhængige og skattepligtige bruttorevalideringsydelse kan fjerne den økonomiske barriere og dermed manglende motivation, der i visse tilfælde har bevirket,

at revalidering er blevet udskudt eller i værste fald slet ikke iværksat.

Revalideringsydelsen kan fremme en aktive-rende indsats, således at udgiftsstigningerne på arbejdsskade-, dagpenge- og pensionsområderne bremses, og således at navnlig tilgangen til førtidspensionssystemet mindskes.

Flertallet er meget enig med socialministeren i, at spørgsmålet om en intensiveret revaliderings- og beskæftigelsesindsats skal tages op i Socialministeriets arbejdsgruppe om finansieringsomlægning, ændrede regler for tilkendelseskompetence af førtidspension og udlægning af amtskommunale opgaver på det sociale område.

Socialministeren har oplyst, at punkt 2 i arbejdsgruppens kommissorium suppleres med følgende: »Arbejdsgruppen skal endvidere undersøge mulighederne for at forbedre revalideringsarbejdet og skal herunder vurdere indholdet i revalideringen og kommunernes handlemuligheder med henblik på at styrke kommunernes rolle og intensivere revaliderings- og beskæftigelsesindsatsen.« Flertallet tiltræder denne udvidelse af kommissoriet. Ligeledes tiltrædes socialministerens oplysning om, at tidsfristen for arbejdsgruppens arbejde med disse revaliderings-spørgsmål samt finansierings-spørgsmålene under kommissoriets punkt 1 fastsættes til 1. september 1990.

Kommunernes Landsforening har i en udtalelse af 8. december 1989 anført, at der er behov for en aktiv kommunal arbejdsmarkedsindsats. Landsforeningen peger på: »at der er behov

for, at man gør sig samlede overvejelser om aktivisering af modtagere af passive, økonomiske ydelser. Landsforeningen har på denne baggrund besluttet at udarbejde et samlet udspil, der vil indeholde følgende elementer:

- muligheder for at bringe forskellige grupper fra passive, økonomiske ydelser til en plads på arbejdsmarkedet, herunder modtagere af kontanthjælp, sygedagpenge, førtidspension, unge ledige, langtidsledige m.v.,
  - en samlet model til finansiering af en aktiv, kommunal indsats over for hele gruppen set i lyset af de konkrete muligheder,
  - instrumenter til fremme af kommunens muligheder for at løse hele denne opgave i et samarbejde med det private erhvervsliv.«
- Kommunernes Landsforening påregner, at udspillet er parat primo februar 1990.

Socialministeren har hilst Kommunernes Landsforenings udspil meget velkommen og givet tilsagn om at medvirke i en direkte og konstruktiv dialog på dette område. Det vil indgå i arbejdet i Socialministeriets ovennævnte arbejdsgruppe, som skal være færdig den 1. september 1990 med disse spørgsmål. Flertallet er helt enig heri.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) stemmer for det af mindretallet stillede ændringsforslag og vil i øvrigt redegøre nærmere for sin stilling til lovforslaget ved dettes 3. behandling. Mindretallet ønsker at udtale følgende:

Selve ideen om en fast bruttorevalideringsydelse er Socialistisk Folkeparti helt enig i. Den konkrete udformning lider imidlertid af en række desværre ret betydelige mangler.

Den vigtigste er naturligvis, at der ikke kommer til at eksistere nogen form for ret for den enkelte til revalidering. Det er overladt til et kommunalt skøn. Det bliver særlig problematisk (for at sige det blidt), når det kædes sammen med forslaget om en ny sygedagpengeordning, der indeholder en ny varighedsbegrænsning på 52 uger for modtagelse af sygedagpenge. Konsekvensen er, at rimeligvis mange mennesker risikerer at ryge på kontanthjælp med udsigten til en førtidspension på et eller andet tidspunkt som endestation. En sådan sliske vil Socialistisk Folkeparti ikke være med til at indføre. Som nævnt er der ingen forpligtelse for kommunerne til at iværksætte revalidering,

men der er heller ikke nogen tilskyndelse. I den forbindelse stillede Socialistisk Folkeparti ved 2. behandling forslag om, at der indføres en statsrefusion på 75 pct. på revalidering. Det er muligvis ikke den bedste løsning, men er på nuværende tidspunkt en nødvendighed. Socialministeren har ganske vist meddelt, at arbejdet med en refusionsomlægning vil blive fremskynnet. Erfaringerne viser imidlertid, at det rimeligvis vil blive en sendrægtig proces, fordi arbejdet i høj grad præges af embedsmænd, der ser det som en selvstændig opgave at komplicere problemerne. Efter vores opfattelse burde socialministeren hurtigst muligt forsøge at samle et bredt politisk flertal om principperne for en refusionsomlægning, som kunne bruges som udgangspunkt for den konkrete udformning. Socialistisk Folkeparti medvirker gerne til udarbejdelse af disse principper.

Som angivet af Kommunernes Landsforening skal kommunerne have øgede handlemuligheder i forhold til arbejdsmarkedet for at kunne opfylde det angivelige formål med lovforslaget. Ellers virker det på forhånd ret håbløst. Vi har bemærket, at socialministeren vil lade et udvalg arbejde med denne opgave. Det burde have været gjort i løbet af efteråret.

I øvrigt lægger lovforslaget op til at indskrænke personkredsen i forhold til den nuværende revalideringsbestemmelse i bistandsloven. Det kunne betyde, at f.eks. enlige forsørgere på kontanthjælp ville komme til at falde udenfor og altså ikke for fremtiden få mulighed for et revalideringstilbud.

Under udvalgsarbejdet har det været vanskeligt at få konkretiseret, hvad en »realistisk erhvervsplan« egentlig er. Og det er ikke så godt, fordi den er forudsætningen for, at man kan få ret til en revalideringsydelse. Klart er det imidlertid, at den såkaldte forrevalidering, der skal klargøre muligheder og give forudsætninger for en genplacering på arbejdsmarkedet, ikke giver ret til revalideringsydelse. Det vil sige, at højskoleophold, arbejdspraktikker, kurser og anden form for undervisning ikke hører med. Det vil vanskeliggøre en revalidering, og det ser Socialistisk Folkeparti ikke nogen grund til. Det vakte betydelig forbløffelse i Socialistisk Folkeparti, at ikke engang Socialdemokratiet kunne støtte ændringsforslag herom, men stemte imod.

## Tillæggsbet. o. lovf. vedr. social bistand

Endelig undrer mindretallet sig over aldersopdelingen i lovforslaget, der betyder, at folk under 23 år ikke kan få en hel revalideringsydelse. Ikke engang enlige forsørgere og gravide er sikret det fulde beløb, hvad der forekommer ejendommeligt.

Som nævnt går Socialistisk Folkeparti helt ind for princippet om en bruttorevalideringsydelse, men i den konkrete udformning er det gået galt for socialministeren, så den øjensynlig gode hensigt med lovforslaget for en pæn dels vedkommende går fløjten.

## Ændringsforslag

## Til § 1

Af et mindretal (SF):

*Karen Højte Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF) Merete Aarup (KF)*

*Annebeth Runge Svendsen (V) Jørgen Winther (V) Jane Oksen (FP) Kirsten Lee (RV)*

*Bente Juncker (CD) Kofod-Svendsen (KRF) fmd. Jytte Andersen (S)*

*Hanne Andersen (S) Pernille Forchhammer (S) Jytte Hilden (S) Grete Schødt (S)*

*Taanquist (S) nfmd. Agerschou (SF) Birgitte Husmark (SF)*

1) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. § 40, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Der kan ikke ydes hjælp til personer, som er under uddannelse. Dog kan der ydes supplerende hjælp til personer, der er under uddannelse med støtte efter § 43, stk. 2. Socialministeren fastsætter herudover nærmere regler for, i hvilke særlige tilfælde der kan ydes hjælp uanset bestemmelsen i 1. pkt.«

## Bemærkninger

## Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at personer på revalideringsydelse kan få supplerende støtte efter § 37 i bilstandsloven også under uddannelse, der ligger ud over en grundundervisning.

### Nogle af udvalget stillede spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

#### A.

Ministeren bedes redegøre for, hvorledes det kan sikres, at kommunerne lever op til deres forpligtelse om at lægge realistiske erhvervsplaner.

*Vedr. lovforslag L 30 om den faste bruttorevalideringsydelse.*

I opfølgning af Samrådet i dag vil jeg herved gerne understrege, at Socialministeriet udarbejder bekendtgørelserne og vejledningen om revalideringsydelsen i samarbejde med de kommunale parter. Socialministeriet har aftalt dette samarbejde med Kommunernes Landsforening.

I forlængelse af drøftelserne om indholdet i revalideringen, herunder kommunernes handlemuligheder, kan jeg oplyse, at disse spørgsmål mest hensigtsmæssigt vil kunne behandles af Socialministeriets arbejdsgruppe om finansieringsomlægning, ændrede regler for tilkendelseskompetence af førtidspension og udlægning af amtskommunale opgaver på det sociale område.

Denne arbejdsgruppe, der nu er nedsat, har sit første møde den 19. december 1989. Kommissorium for arbejdsgruppen og medlemsfortegnelse for arbejdsgruppen er tilsendt Socialudvalget med svaret på spørgsmål 15.

I kommissoriets pkt. 2 anføres, at »Arbejdsgruppen skal identificere, vurdere og udforme løsningsforslag til en omlægning af førtidspensionssystemet, således at tilkendelseskompetencen overføres til kommunerne. Omlægningen bør vurderes i sammenhæng med mulighederne for at lægge revalideringsinstitutioner m.v. (bistandslovens § 91) ud til kommunerne og med ønsket om aktivering af særligt udsatte grupper på arbejdsmarkedet.«

Det foreslås således at supplere dette punkt i kommissoriet med følgende:

» - Gruppen skal endvidere undersøge mulighederne for at forbedre revalideringsarbejdet og skal herunder vurdere indholdet i revalideringen og kommunernes handlemuligheder med henblik på at styrke kommunernes rolle og intensivere revaliderings- og beskæftigelsesindsatsen.«

Jeg har samtidig fastsat tidsfristen for arbejdsgruppens arbejde med disse revalideringsspørgsmål samt finansieringsspørgsmålene under kommissoriets pkt. 1 til 1. september 1990.

#### *Spørgsmål nr. 2:*

Vil der kunne etableres forberedende revalidering under den nye bruttorevalideringsydelse - f.eks. i form af højskoleophold, arbejdspraktikker, deltagelse i voksenundervisning på 9.-10. klasseniveau og lign.?

#### *Svar:*

Forberedende revalidering, der har et mere afklarende eller erhvervsmodnende sigte, altså foranstaltninger, som er nødvendige for at opnå et tilstrækkeligt grundlag for at kunne fastlægge en erhvervsplan, kan foregå efter § 43, stk. 6, således at revaliderenden bevarer det hidtidige forsørgelsesgrundlag såsom kontanthjælp eller sygedagpenge. Under den forberedende revalidering kan der ydes hjælp til de særlige udgifter, der følger af aktiviteten, f.eks. uddannelsesudgifter, samt til udgifter, der følger af et handicap. Den nye bruttorevalideringsydelse udbetales ikke under forrevalidering.

Bruttorevalideringsydelsen er knyttet til den tid, hvori en forud fastlagt erhvervsplan rent faktisk gennemføres.

En forud fastlagt erhvervsplan kan indeholde en eller flere uddannelsesforberedende foranstaltninger og egentlig kompetencegivende uddannelses- og erhvervsmæssige elementer.

Hvilke moduler erhvervsplanen skal bygges op af, afhænger imidlertid af det individuelt, realistisk fastsatte mål med revalideringen.

Deltagelse i voksenundervisning på 9.-10. klasseniveau og forskellige former for kurser med kombineret praktisk og teoretisk indhold kan være en del af den individuelt fastlagte erhvervsplan, ligesom arbejdspraktikker, der etableres på revalideringsinstitutioner eller på det almindelige arbejdsmarked med henblik på en arbejdsprøvning og/eller optræning, kan være en del af en erhvervsplan. Afgørende er, om disse foranstaltninger har et bestemt erhvervs-mæssigt sigte og dermed ud fra det realistiske sigte med erhvervsplanen kan indgå i denne.

Højskoleophold vil typisk have et afklarende eller erhvervsmodnende sigte, hvorfor en sådan foranstaltning som altovervejende hovedregel ikke kan indgå i en erhvervsplan og dermed ikke berettiger til den faste bruttorevalideringsydelse.

#### Spørgsmål nr. 4:

Der ønskes en detaljeret redegørelse for, hvorledes personkredsen i den nye § 43 afviger fra personkredsen i den nuværende § 42 i bistandsloven.

#### Svar:

Tilgangskriterierne i den nye § 43, stk. 1, er de samme som i den nuværende § 42, stk. 1, jf. bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, og svarer til de hidtidige regler, hvorefter bistandsloven er subsidiær i forhold til andre lovbestemmelser.

Forslaget om en ny fast revalideringsydelse vil imidlertid betyde, at en del flere sygedagpengemodtagere og arbejdsskaderamte personer vil overgå til revalidering. Det skyldes, at revalideringsydelsen fjerner den økonomiske barriere og dermed manglende motivation, der i visse tilfælde har bevirket, at revalidering er blevet udskudt eller i værste tilfælde slet ikke iværksat.

Forskellene i personkreds i § 43 i forhold til de nugældende regler er følgende:

Retten til bruttorevalideringsydelsen efter § 43, stk. 2, indtræder først ved iværksættelsen af revalidering efter en fastlagt erhvervsplan og kun for personer, som ikke kan klare sig med anden forsørgelsesydelse under uddannelse, selv om den kombineres med hjælp til de særlige

ge udgifter, der følger af uddannelsen eller handicapet.

Forskellen i personkreds beror således på, at der med de foreslåede regler er adgang til særskilt at afholde uddannelses- og handicapbetingede udgifter i tilknytning til hjælp efter anden lovgivning til dækning af leveomkostninger, jf. § 43, stk. 7. Dermed udvides kredsen af personer, der kan klare sig med hjælp til uddannelse efter Arbejds-, Kultur- eller Undervisningsministeriets regler, og for hvem det derfor ikke er nødvendigt at iværksætte revalidering med forsørgelse efter § 43, stk. 2, alene for at kunne afholde de særlige merudgifter, nogle personer har på grund af uddannelse/handicap.

Bestemmelsen i § 43, stk. 6, giver adgang til, allerede fra *beslutning* om revalidering er truffet, at afholde uddannelses- og handicapbetingede udgifter til *forrevalidering*, det vil sige i en erhvervsmodnende og afklarende fase samtidig med, at et hidtidigt forsørgelsesgrundlag, f.eks. i form af sygedagpenge eller kontanthjælp, bibeholdes, indtil den egentlige revalidering iværksættes, hvorefter disse ydelser ophører. Forrevalideringsperioden, hvorunder erhvervsplanen tilrettelægges, skal være så kort som mulig.

Det vil med andre ord sige, at der først sker en objektiv vurdering af, om en person har behov for hjælp til revalidering på grund af nedsat erhvervsevne som følge af fysisk eller psykisk handicap eller en socialt fastlåst situation, jf. § 43, stk. 1.

Derefter vurderes det, om der er behov for det særlige forsørgelsesgrundlag i § 43, stk. 2, eller om det er tilstrækkeligt med hjælp til de særlige udgifter, der følger af handicapet eller uddannelsen i tilknytning til forsørgelsesydelsen i kraft af andre uddannelsessystemer.

Disse kriterier vil blive præciseret i den bekendtgørelse, der udsendes i medfør af § 43, stk. 3.

Som nævnt i lovbemærkningerne forventes langt hovedparten af den persongruppe, der i dag er omfattet af § 42, at skulle have den faste revalideringsydelse efter § 43, stk. 2. Det vil derimod typisk være unge, der netop har forladt skolesystemet, og som ikke hidtil har haft særlige indtægter, som fortsat må anses for at kunne klare sig i de ordinære uddannelsessy-

stemer suppleret med hjælp til uddannelses- og handicapbetingede udgifter, jf. § 43, stk. 7.

Den personkreds, der er omfattet af § 43, stk. 6 (forrevalideringsfasen), og § 43, stk. 7, er således forskellig fra personkredsen i § 43, stk. 2. Der er desuden forskel på den periode, hvori der ydes hjælp efter § 43, stk. 2, og § 43, stk. 6, idet retten til bruttorevalideringsydelse efter § 43, stk. 2, først indtræder fra iværksættelse af egentlig erhvervsmæssig revalidering, medens retten til hjælp til uddannelsesudgifter og handicapbetingede udgifter indtræder allerede fra beslutning om revalidering, jf. § 43, stk. 6.

*Spørgsmål nr. 11:*

*Ad svaret på spørgsmål nr. 4:*

Betyder den nye revalideringsydelse nogle ændringer i forhold til de særlige persongrupper, der omtales i ministerens Vejledning om hjælp efter bistandslovens § 42?

*Svar:*

Som det er nævnt i svaret til spørgsmål nr. 4, er tilgangskriterierne til § 43, stk. 1, de samme som efter den nuværende § 42, stk. 1. I den nugældende Vejledning om hjælp efter bistandslovens § 42 er der i pkt. nr. 3 og 9-13 nævnt nogle særlige persongrupper, fordi det erfaringsmæssigt har vist sig, at der især inden for disse grupper kan opstå behov for en revalideringsindsats.

Ved administrationen af den nye bruttorevalideringsydelse vil der blive bygget på de hidtil indvundne erfaringer om, hvilke grupper der er i en særlig truet situation, således at der ofte vil være behov for revalideringsmæssig bistand.

Som efter den nugældende § 42 træffes beslutningen om revalidering efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Hvilke elementer der skal indgå i revalideringsforløbet, fastlægges under hensyn til sigtet med revalideringen i det enkelte tilfælde.

Den nye revalideringsydelse betyder derimod en ændring for alle grupper, idet den faste revalideringsydelse først udbetales fra iværksættelsen af egentlig erhvervsmæssig revalidering efter en fastlagt erhvervsplan.

Under forrevalidering bevares det hidtidige forsørgelsesgrundlag suppleret med hjælp til nødvendige uddannelses- og handicapbetingede udgifter, jf. § 43, stk. 6. Herudover er der åbnet mulighed for, at personer, der får dækket

deres leveomkostninger efter anden lovgivning, og som derfor ikke samtidig kan modtage den faste revalideringsydelse, særskilt kan få hjælp til uddannelses- og handicapbetingede udgifter, jf. § 43, stk. 7.

*Spørgsmål nr. 14:*

Hvorledes vil en enlig forsøger, der i dag får hjælp efter § 42 som supplement til SU, være stillet efter lovændringen? Specielt bedes oplyst vedkommendes stilling med hensyn til at modtage dimittendsats efter at have afsluttet en uddannelse af mindst 18 måneders varighed.

Videre bedes vedkommendes stilling efter de gældende regler med hensyn til dagpengeberettigelse oplyst.

*Svar:*

Der gælder ikke særlige regler for revalideringshjælp til enlige forsørgere.

Efter den nugældende § 42 skal revaliderenden udnytte sine eventuelle muligheder for at få tilskud til uddannelsen fra Statens Uddannelsesstøtte. Ydelsen fra Statens Uddannelsesstøtte minus skat heraf skal fratrækkes i den del af § 42-hjælpen, der ydes som tilskud.

Efter overgangsreglerne i lovforslagets § 3 vil personer, der ved lovens ikrafttræden modtager hjælp efter bistandslovens § 42, overgå til den faste revalideringsydelse, såfremt revalideringen er iværksat efter en forudlagt erhvervsplan.

Hvis overgangen til den faste revalideringsydelse bevirker en nedgang i hjælpen, kan revalideringsydelsen suppleres med kontanthjælp efter bistandslovens § 37, men med et grænsebeløb svarende til den hidtil udmålte hjælp efter bistandslovens § 42, jf. § 3, stk. 2.

Ydes hjælpen efter bistandslovens § 42 under forberedende revalidering, udmåles hjælpen efter de hidtidige regler. Når der kan iværksættes en erhvervsplan, får revaliderenden udbetalt den faste revalideringsydelse, jf. § 3, stk. 3.

De nye regler om udbetaling af en fast revalideringsydelse medfører, at der ikke samtidig kan modtages ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte. Modtagelse af anden offentlig ydelse til dækning af leveomkostninger udelukker således, at der samtidig kan udbetales en fast revalideringsydelse.

Det kan herudover tilføjes, at det i en bekendtgørelse efter forslagets § 43, stk. 5, vil bli-

ve fastsat, at løbende erhvervsevnetabserstatning betragtes som en arbejdsindtægt, der medfører fradrag i revalideringsydelsen.

I de tilfælde, hvor der ikke udbetales en fast revalideringsydelse, fordi den pågældende kan klare sig med hjælp fra andre støtteordninger, vil f.eks. hjælp fra Statens Uddannelsesstøtte kunne suppleres med hjælp alene til dækning af særlige uddannelsesudgifter og handicapbetingede udgifter, jf. lovforslagets § 43, stk. 7.

Arbejdsministeren har oplyst, at forslaget ikke får betydning for de pågældendes muligheder for at opnå dimittendrettigheder efter arbejdsløshedsforsikringsreglerne.

De pågældende vil således fortsat have adgang til arbejdsløshedsforsikringen på lige fod med andre, der gennemfører en erhvervsmæssig uddannelse til en arbejdsløsheds-kasses faglige område af mindst 18 måneders varighed.

#### Spørgsmål nr. 15:

Vil det stadig være muligt at yde revalideringsstøtte til en førtidspensionist med henblik på at udnytte en restarbejdsevne?

#### Svar:

Under samrådet den 30. november 1989 blev der stillet et sammenhængende spørgsmål om førtidspensionister, som er medtaget i følgende besvarelse.

Efter pensionslovens § 15 er det bestemt, at førtidspension ikke kan tilkendes, hvis der foreligger muligheder for at iværksætte foranstaltninger, der mere varigt kan antages at forbedre erhvervsevnen.

Hermed sigtes bl.a. på egentlige revalideringsforanstaltninger (pkt. 60 i Vejledning om social pension).

Forslaget om en bruttorevalideringsydelse indebærer ikke nogen ændringer i relation til pensionslovens krav om, at revalideringsmulighederne skal være udtømte, før der kan tilkendes førtidspension.

Førtidspension vil derfor normalt først tilkendes med virkning fra det tidspunkt, hvor revalidering er ophørt.

Personer, der har fået tilkendt en førtidspension, har altid ret til senere at få vurderet revalideringsmulighederne med henblik på at kunne

bedre eller bevare en resterende erhvervsevne eller med henblik på en fuldstændig frigørelse fra pensionen.

Efter lovforslagets § 43, stk. 7, er der således mulighed for, at førtidspensionister kan få særskilt hjælp til uddannelses- og handicapbetingede udgifter, når de deltager i uddannelse, erhvervsmæssig optræning eller omskoling. Samtidig kan de bevare førtidspensionen som forsørgelsesgrundlag.

Når der er tale om revalidering på det almindelige arbejdsmarked med løn eller løntilskud efter forslaget § 43, stk. 8, gøres pensionen hvilende under revalideringsforsøget.

Det har ikke været forudsat, at der ved indførelse af den faste revalideringsydelse skulle ske ændring i pensionslovens regler eller praksis med hensyn til muligheden for i nogle tilfælde at lade pensionsretten bestå under revalideringsforsøget.

Ved indførelse af revalideringsydelsen efter § 43, stk. 2, forudsættes det, at førtidspensionister ikke kan oppebære pension og bruttorevalideringsydelsen samtidig, men de kan derimod sideløbende med pensionen få dækket uddannelses- og handicapbetingede udgifter efter § 43, stk. 7.

Personer med førtidspension har – som nævnt – altid krav på at få vurderet deres revalideringsmuligheder, herunder spørgsmålet om tilrettelæggelse af en erhvervsplan med henblik på at opnå den faste bruttorevalideringsydelse. Der kan være god grund til at støtte navnlig unge førtidspensionisters muligheder for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og Socialministeriet finder således også, at forslaget om den faste bruttorevalideringsydelse kan motivere flere førtidspensionister til at starte et revalideringsforsøg.

Et problem, der imidlertid kan spille ind, er den forskellige finansiering af førtidspension (100 pct. stat) og revalideringsydelsen (50 pct. stat og kommune). Dette finansieringsspørgsmål vil blive taget op i en arbejdsgruppe under Socialministeriet om finansieringsomlægning, ændrede regler om tilkendelseskompetence af førtidspension og udlægning af amtskommunale opgaver på det sociale område.

Kommissoriet og en liste over medlemmerne af arbejdsgruppen vedlægges.

## SOCIALMINISTERIET

3. juli 1989

**Kommissorium for arbejdsgruppe om finansieringsomlægning, ændrede regler for tilkendelseskompetence af førtidspension og udlægning af amtskommunale opgaver på det sociale område**

Der er gennem en årrække sket en decentralisering inden for det sociale område med gradvis overførsel af opgaver fra amtskommuner til kommuner.

Kommunerne er i stigende grad blevet i stand til at løse også mere specialiserede opgaver, og man kan spørge, om det nu er muligt at udlægge amtskommunernes sociale opgaver til kommunerne.

Socialministeriet påbegyndte i forlængelse heraf allerede i 1987 overvejelser om en omfattende refusionsomlægning i forbindelse med en udlægning af tilkendelseskompetencen i førtidspensionssager til kommunerne. Samtidig var det tanken, at kommunernes forebyggende og aktiverende indsats skulle styrkes mest muligt. Disse elementer indgik derfor i aftalen af 29. juni 1988 mellem Kommunernes Landsforening og regeringen, men overvejelserne blev sat i bero bl.a. som følge af de mere generelle overvejelser om opgavefordelingen i det af statsministeren nedsatte kommunale afbureaukratiseringsudvalg.

Dette udvalg afsluttede sit arbejde i maj 1989 med afgivelse af betænkning nr. 1168 om de kommunale opgavers fordeling og finansiering.

I betænkning nr. 1168 foreslås det, at kommunerne fra amtskommunerne fuldt ud overtager ansvaret på det sociale område.

De nærmere rammer for udlægningen foreslås fastlagt ved lov, og det foreslås, at overtagelsen sker hurtigst muligt og senest fem år efter et tidspunkt, der fastsættes ved lov. Det foreslås samtidig, at den delte finansiering mellem kommuner og amtskommuner ophæves ved femårsperiodens begyndelse.

Det nævnes, at gennemførelsen af forslaget forudsætter, at der nedsættes en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe til at identificere mulige

neutralitetsproblemer og byrdefordelingsproblemer og udforme løsningsforslag hertil. Disse finansieringsproblemer må ses i sammenhæng med det samlede sociale finansieringssystem og tilgrænsende områder.

Det nævnes endvidere, at den konkrete gennemførelse af forslaget for så vidt angår institutionerne efter bilstandslovens § 91 (revalidering og beskyttet beskæftigelse) må vurderes i sammenhæng med såvel decentralisering af tilkendelseskompetencen på førtidspensionsområdet som ønsket om aktivering af særligt udsatte grupper på arbejdsmarkedet.

Endelig anføres det i betænkningen, at det må indgå i den kommende tids debat, hvorledes de opgaver, amtskommunerne i dag har på hjælpemiddelområdet, bedst kan løses under de ændrede forudsætninger, samt hvordan for-  
sorgshjemmene indpasses.

Betænkningens forslag beskriver nogle principper for en udlægning til kommunerne, og det sættes til debat, i hvilket omfang og tempo opgaver eventuelt kan flyttes.

På denne baggrund nedsættes en arbejdsgruppe om finansieringsomlægning, ændrede regler for tilkendelseskompetence af førtidspension og udlægning af amtskommunale opgaver på det sociale område.

Arbejdsgruppen skal

- 1) – for hele det sociale finansieringssystem og i sammenhæng med tilgrænsende områder identificere og vurdere omfanget af de neutralitets- og byrdefordelingsproblemer, der findes i dag, og som kan blive forstærket af en ændret opgavefordeling. Gruppen skal udarbejde forslag til løsninger, der i videst muligt omfang imødegår risikoen for forvridding af det kommunale beslutnings- og styringsgrundlag, og som samtidig tilgode-



ser en effektiv styring af den samlede offentlige ressourceanvendelse på området.

- 2) – identificere, vurdere og udforme løsningsforslag til en omlægning af førtidspensionssystemet, således at tilkendelseskompetencen overføres til kommunerne.

Omlægningen bør vurderes i sammenhæng med mulighederne for at lægge revalideringsinstitutioner m.v. (bistandslovens § 91) ud til kommunerne og med ønsket om aktivering af særligt udsatte grupper på arbejdsmarkedet.

- 3) – overveje og vurdere de problemstillinger vedrørende udlægning, der i øvrigt fremgår af betænkning nr. 1168 på det sociale område, herunder hjælpemiddelområdet og forsorgshjemsområdet.

- 4) Herudover vil arbejdsgruppen kunne tage andre problemer op, som måtte opstå i forbindelse med gruppens arbejde.

Arbejdsgruppen sammensættes af repræsentanter for Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner, Sam-

men slutningen af Sociale Udvalg, Amdsrådsforeningen i Danmark, Indenrigsministeriet, Finansministeriet og Socialministeriet.

Formandskab og sekretariat varetages af Socialministeriet.

Arbejdsgruppen kan efter behov inddrage repræsentanter for andre ministerier m.v. til arbejdet i arbejdsgruppen. Et behov for koordinering skønnes umiddelbart at opstå i forhold til Boligministeriet (boligydelse), Undervisningsministeriet og Kulturministeriet (specialundervisning af børn og voksne med handicap), Arbejdsministeriet (aktivering af svage grupper) og Sundhedsministeriet (distriktspsykiatri).

Arbejdsgruppen kan efter behov nedsætte underarbejdsgrupper til at forberede og behandle alle delspørgsmål efter kommissoriet.

Arbejdsgruppen kan afgive rapporter undervejs. Der forventes rapport om refusionsomlægning og førtidspensionskompetence m.v. senest med udgangen af 1990.

## SOCIALMINISTERIET

23. november 1989

**Fortegnelse over medlemmerne af Arbejdsgruppen om finansieringsomlægning, ændrede regler for tilkendelseskompetence af førtidspension og udlægning af de amtskommunale opgaver på det sociale område**

Afdelingschef Grethe Buss, Socialstyrelsen. Indstillet af Socialstyrelsen/Socialministeriets departement.

Socialchef Else Drejer, Hørsholm Kommune. Indstillet af Kommunernes Landsforening.

Fuldmægtig Karen-Birgitte Frobenius, Københavns Kommunes Økonomidirektorat. Indstillet af Københavns Kommune.

Kontorchef Ib Jensen, Indenrigsministeriet. Indstillet af Indenrigsministeriet.

Kontorchef Karin Kristensen, Finansministeriet, Budgetdepartementet. Indstillet af Finansministeriet.

Kontorchef Elisabeth Lenzing, Amtsrådsforeningen. Indstillet af Amtsrådsforeningen.

Forvaltningschef Anders Møller Jensen, Fyns Amtskommune. Indstillet af Amtsrådsforeningen.

Afdelingschef Finn Mortensen, Socialministeriet (formand).

Fuldmægtig Ulrik Petersen, Kommunernes Landsforening. Indstillet af Sammenslutningen af Sociale Udvalg.

Økonomisk konsulent Erling Friis Poulsen, Kommunernes Landsforening. Indstillet af Kommunernes Landsforening.

Kontorchef Lisbeth Risbjerg, Frederiksberg Kommunes Socialdirektorat. Indstillet af Frederiksberg Kommune.

Arbejdsgruppens sekretariat ledes af kontorchef Anne Mette Lolk, Socialministeriet.

*Spørgsmål nr. 17:*

Foreligger der et udkast til de bebudede regler om krav om erhvervsplan som forudsætning for at modtage revalideringsydelsen?

*Svar:*

I en række af de svar, der er givet til Socialudvalget ad L 30, er der en nærmere omtale af rammer og indhold af de regler om erhvervsplaner, som skal udarbejdes efter § 43, stk. 3. Der henvises især til »Rammeudkast om indholdet af erhvervsplanen, jf. § 43, stk. 3«, der indgår som bilag til resumé af 20. oktober 1989 af høringssvar ad L 30, samt svaret på udvalgets spørgsmål 1 (L 30 – bilag 4).

Formuleringen af kravene i erhvervsplanen vil som nævnt i svar på spørgsmål nr. 16 bl.a. ske i samarbejde med de kommunale parter.

*Spørgsmål nr. 21:*

Udvalget anmoder om at få tilsendt kommentarer fra KL, LO og DA til lovforslaget, således som det ser ud nu på grundlag af det hidtidige udvalgsarbejde.

*Svar:*

Kontorchef Hanne Simonsen, DA, har telefonisk oplyst, at Dansk Arbejdsgiverforening ikke har yderligere bemærkninger til lovforslaget og kan henholde sig til Arbejdsgiverforeningens vedlagte høringssvar af 13. oktober 1989.

Der henvises til Socialministeriets skrivelse af 20. oktober 1989 til Socialudvalget med resumé af høringssvar vedrørende L 30.

Socialministeriet vedlægger en udtalelse af 8. december 1989 fra LO.

Socialministeriet kan henvise til besvarelsene af (L 29 – bilag 93) spørgsmål nr. 78.

## DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Socialministeriet

13. oktober 1989

I skrivelse af 29. september 1989, j.nr. 4000-52-4.kt., har Socialministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om social bistand (indførelse af en fast bruttorevalideringsydelse).

Dansk Arbejdsgiverforening skal meddele, at vi er enige i, at det er nødvendigt, at en revalideringsindsats påbegyndes så hurtigt som muligt, og at initiativet til revalidering ikke begrænses af økonomiske årsager, der skyldes samspillet mellem sygedagpenge og den nuværende revalideringsydelse efter bistanndsloven.

For mange revalidender vil indførelsen af en fast bruttorevalideringsydelse betyde forbedret

økonomi, og det er derfor væsentligt, at reglerne for, hvornår der er fastsat en erhvervsplan, opfølgning af dens gennemførelse og vurderingen af det hensigtsmæssige i revalideringen set fra ønsket om arbejdsmarkedstilknytning, bliver så konkrete som overhovedet muligt.

Revalideringsydelse bør efter DA's opfattelse være en korttidssydelse ligesom sygedagpenge og arbejdsløshedsforsikring. Vi mener derfor, at ydelsen bør gives i f.eks. 2 år og ikke som foreslået i 5 år. De 2 år støtter vi på, at et revalideringsforløb i gennemsnit varer 2 år. Kun i særlige tilfælde bør der være mulighed for forlængelse.

Med venlig hilsen

Dansk Arbejdsgiverforening

Steen A. Rasmussen

/ Tina Staal

## LANDSORGANISATIONEN I DANMARK

Socialministeriet

Den 8. december 1989

Med skrivelse af 7. december 1989 – j.nr. 1. kontor nr. 1600-26 og j.nr. 4. kontor nr. 4000-52 – har Socialministeriet anmodet Landsorganisationen i Danmark om en udtalelse til brug for svar på spørgsmål vedrørende forslag til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel (L 29) og forslag til lov om ændring af lov om social bistand (Indførelse af en bruttorevalideringsydelse og ændring af husvildebestemmelsen og forsøgsreglerne) (L 30).

I den anledning skal Landsorganisationen meddele, at organisationen kan tilslutte sig forslaget til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel med de ændringsforslag, der er stillet af ministeren, såfremt den nuværende varighedsperiode jf. sygedagpengelovens § 25 bevares.

Det er organisationens opfattelse, at forslag til lov om ændring af lov om social bistand (bruttorevalideringsydelse) *ikke* har et sådant indhold, at ændringen har bred opbakning i Folketinget.

Da forslaget om indførelse af en bruttorevalideringsydelse er kædet sammen med ændringen af varighedsperioden i forslaget til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. Landsorganisationens hørings svar af 23. august 1989, må Landsorganisationen kræve, at socialministeren *udsætter* forslaget om indførelse af en fast bruttorevalideringsydelse med henblik på nye forhandlinger, *og* at ministeren stiller forslag til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel om *uændret* varighedsperiode – det vil sige 91 uger.

P.F.V.

*Spørgsmål nr. 22:*

Hvordan vil vedkommende være stillet under den nye revalideringsydelse, jf. Alm. del – bil. 42?

*Svar:*

Hovedudgangspunktet ved bedømmelsen af, hvem der skal afholde udgifter i forbindelse med tolkebistand til døve, er, at udgifterne afholdes af den myndighed, som har ansvaret for opgavens løsning, medmindre der er fastsat særlige regler herom.

Såfremt der ikke er hjemmel til eller på anden måde ikke er mulighed for at afholde udgift til tolkebistand efter lovgivningen i øvrigt, er der efter bilstandslovens § 42 mulighed for i uddannelsessituationen at yde støtte til betaling af udgifterne hertil.

Ved udmålingen af hjælp efter bilstandslovens § 42 anlægges der en lempelig vurdering med hensyn til de økonomiske forhold, herunder om der helt eller delvis kan ses bort fra formueforholdene. Dette vil normalt føre til, at der vil kunne ydes hjælp til tolkebistand efter bilstandslovens § 42 uden egentlig økonomisk vurdering. Der kan dog ikke helt ses bort fra de økonomiske forhold, idet hjælpen under alle omstændigheder forudsætter, at der er et behov.

Efter lovforslaget om den nye revalideringsydelse ydes hjælp til tolkebistand i givet fald uden hensyn til formueforhold som en handicapbetinget udgift.

Der er således tale om en helt klar forbedring i forhold til den gældende lovgivning.

## SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Den 6. december 1989

**Kommentar til henvendelse af 4. december 1989 fra Dansk Socialrådgiverforening**

Som det fremgår af Socialministeriets svar på spørgsmål nr. 4 (L30 – bilag 4), er tilgangskriterierne i lovforslagets § 43, stk. 1, de samme som i den nuværende § 42 og svarer til de hidtidige regler, hvorefter bilstandsloven er subsidiær i forhold til andre lovbestemmelser.

*ad enlige forsørgere*

Enlige forsørgere vil derfor fortsat have mulighed for revalideringshjælp, hvis de opfylder de gældende tildelingskriterier om nedsat erhvervsevne på grund af fysiske, psykiske eller sociale forhold.

Når der iværksættes revalidering efter en fastlagt erhvervsplan, kan der udbetales en fast revalideringsydelse efter forslagets § 43, stk. 2.

*ad en realistisk erhvervsplan*

For at opnå et tilstrækkeligt grundlag for at kunne fastlægge en erhvervsplan kan det for visse personer være nødvendigt at iværksætte forberedende revalidering, som har et mere afklarende eller erhvervsmodnende sigte. Denne forberedende revalidering kan foregå efter forslagets § 43, stk. 6, således at revalidenden bevarer det hidtidige forsørgelsesgrundlag såsom kontanthjælp eller sygedagpenge. Efter § 43, stk. 6, kan der samtidig ydes hjælp til de særlige udgifter, der følger af aktiviteten, samt handi-

capbetingede udgifter. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 2 (L 30 – bilag 4).

*ad de 50-årige*

Denne aldersgruppe har samme ret til revalidering som andre persongrupper, og denne gruppe vil også fortsat have mulighed for selektiv placering på arbejdsmarkedet med løntilskud efter forslagets § 43, stk. 8.

*ad personer under 23 år*

Efter forslagets § 43, stk. 3, vil der blive fastsat dispensationsregler for unge under 23 år, som kan opnå den fulde revalideringsydelse. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 5 (L 30 – bilag 4).

De personer, der typisk ikke vil få ret til revalideringsydelsen, vil være unge, der netop har forladt skolesystemet, og som ikke hidtil har haft særlige indtægter. Denne gruppe må fortsat anses for at kunne klare sig i de ordinære uddannelsessystemer suppleret med hjælp til uddannelses- og handicapbetingede udgifter, jf. forslagets § 43, stk. 7.

Forslaget skaber ikke nye opdelinger mellem revalidender, idet hensigten med lovforslaget er at fjerne barrierer for at iværksætte revalideringstiltag i forhold til potentielle revalidender med forskellige typer af hidtidigt forsørgelsesgrundlag såsom sygedagpenge eller arbejdsløshedsdagpenge.

Aase Olesen

/ Anne Mette Lolk